O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O`RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

"TASDIQLAYMAN"	"KELISHILDI"
______________	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
(OTM rektori)	______________
201___ yil "___" _________	201___ yil "_____"_________

Ro'yxatga olindi: № *BD-5150700-3.02*
201__ yil "___"____

OILADOSH CHOLG`ULARNI O`RGANISH

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000 –Pedagogika
Ta'lim yo`nalishi:	5111000 – Kasb ta`limi 5150700 – Cholg`u ijrochiligi (turlari bo`yicha)

Toshkent – 201_

Fan dasturi Oliy va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi yo‘nalishlari bo‘yicha O‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 201__ yil “___”________ dagi ____ -sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 201__ yil “___” _____dagi ______ - sonli buyrug‘i bilan ma’qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta’lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.

Fan dasturi O`zbekiston davlat konservatoriyasida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

A.Q.Lutfullaev	-	O`zDK “Xalq Cholg`ularida ijrochilik” kafedrasi mudiri, professor;
M.Axmedov	-	O`zDK “Musiqiy pedagogika” kafedrasi mudiri, p.f.n..

Taqrizchilar:

K.T.Azimov	-	“Xalq cholg`ularida ijrochilik” kafedrasi professori;
B.Azimov	-	“Xalq cholg`ularida ijrochilik” kafedrasi dotsenti, p.f.n

Fan dasturi O`zbekiston davlat konservatoriyasi Kengashida ko`rib chiqilgan va tavsiya qilingan (201__ yil “___” _____________ dagi ___ -sonli bayonnoma).

Internet saytlari

5.www.gov.uz – O`zbekiston Respublikasi xukumat portali.

6.www.lex.uz – O`zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi

7.http://www.youtube.com

8.http://b2c.uz/catalog/youth/uz/musiqa

9.www musika uz

10. http://portasound.ru/music-search/musiqa-olami

9. Sahnaviy chiqish va maxsus kontsert ko`nikmalarini rivojlantirish.

V. Asosiy va qo`shimcha o`quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

Asosiy adabiyotlar

1. M.Toshmuhamedov "Ya.Sabzanovning cholg`u asarlari" 2013 "Musiqa" nashriyoti;

2. A. Lutfullaev "Xalq cholg`ularida ijrochilik: tarix va zamonaviylik" T., Musiqa nashriyoti 2017;

3. The History of Muzikal Instruments USA November (2012).

4. Barbara Kreader, Fred Kern, 'hailli' Keveren, Mona Rejino. 'iano Lessons Book 2001

Qo`shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T, 2017

2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, Demokratik O`zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag`ishlangan Oliy Majlis palatasining qo`shma majlisidagi nutq. T., 2017.

3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini takominlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O`zbekiston Resoublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag`ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016- yil 7-dekabr. T., 2017.

4. Mirziyoyev Sh.M. 2017-2021 yillarda O`zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo`nalishi bo`yicha harakatlar strategiyasi. (elektron versiyasi)

I. O`quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o`rni

Bakalavriat ta'lim bosqichi uchun tuzilgan mazkur dastur - bakalavriat ta'lim yo`nalishining Cholg`u ijrochiligi (turlari bo`yicha) ixtisosligi bo`yicha tahsil oladigan talabalar uchun mo`ljallangan. Oiladosh cholg`ularni o`rganish fani cholg`u ijrochisi sifatida mustaqil kasbiy ish faoliyat ko`rsatadigan, oiladosh cholg`ularni ijro etish mahoratiga ega kadrlarni tayyorlash uchun muhim o`rin tutadi. Talabaning asosiy rahbari xisoblangan o`qituvchi uni faqat professionalgina emas, balki jamiyatning badiiy didini, ilg`or musiqa san'atini ommalashtira oladigan faol madaniyat arbobini ham tayyorlaydi.

Dastur Davlat ta'lim standartlariga binoan san'at sohasida bakalavrlar tayyorlash o`quv rejalari asosida tuzilgan va undan ishchi o`quv dasturlarini tuzishda foydalaniladi.

II. O`quv fanining maqsadi va vazifalari

Mazkur fan yuzasidan qo`yilgan asosiy maqsad - talaba oiladosh cholg`u ijrochiligi, ansambl, orkestr cholg`ulari, jahon va o`zbek musiqa merosi haqida tasavvurlarga ega bo`lishi lozim.

Oiladosh cholg`ularni o`rganish fanini o`zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - talabalar turli yo`nalishlarda bilimlarga ega bo`lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Talaba iqtidorini rivojlantirishga imkon darajasida harakat qilishi, uning o`ziga xos jihatlarini to`la namoyon etishi, komzozitorlar uslubida ixtisoslashuv cholg`usi ijrochiligiga oid barcha boyliklardan foydalangan holda sozandaga saboq berish, jahon klassik va zamonaviy kompozitorlarning yakka cholg`u ijrochiligiga, orkestrga asarlarini o`rganish, ansambl, kamer ansambli ijrochiligi rezertuarini o`rganish, mashhur musiqachi-ijrochilarning magnit-disk yozuvlarini eshitib o`rganish, milliy ijrochilik uslubining qo`llay bilish kabi bilim va ko`nikmalarini namoyish etishi zarur. Qolaversa, musiqa sohasidagi o`rta maxsus ta'lim muassasalarida ishlash ko`nikmalarini olishlari zarur.

Fan bo`yicha talabalarning bilim, ko`nikma va malakalariga qo`yidagi talablar qo`yiladi. ***Talaba:***

- hamkasblari cholg`usi xususiyatlaridagi farqni aniqlash;
- kontsert amaliyoti ***haqida tasavvurga ega bo`lishi***;
- yakkanavoz va orkestr ijrochiligida musiqiy-amaliy ko`nikmalarni;
- cholg`ular bo`yicha repertuarni o`zlashtirishni;
- cholg`uda shtrix, dinamika va pedalizatsiyani;
- ijro etilayotgan asarlarni uslubini aniqlashni;
- ijrochilik repertuarini tanlashni ***bilishi kerak;***
- orkestrlar va ansambllarda ijro etish;
- kontsert tadbirlarida chiqish ***ko`nikmalariga ega bo`lishi kerak***;

III. Asosiy amaliy qism (yakka tartib mashg`ulotlari)

1-Modul O`qish jarayonini tashkil etish.

1-Mavzu. Oiladosh cholg`uda ijro ko`nikmasi

Cholg`u haqida tasavvurga ega bo`lish, ijro yo`llarini o`rganish. Oiladosh cholg`uda ijro ko`nikmasi hosil qilish. Har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish. Asarlar tanlash va o`quv tarbiya jarayonini to`gri tashkil etish. Har bir talabaning shaxsiy imkoniyati.Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish darajasi, musiqiy qobiliyati, musiqiy bilim doirasi, ijrochilik imkoniyatlari.

Talabalarga o`quv yillar jarayonida avval olgan ijrochilik ko`nikmalarini puxtalashtirish va ularni yanada rivojlantirish. Notalarni varoqdan ravon o`qish, nota matnini aniq, tekis, savodli va erkin ijro etish. Sozanda-ijrochilarga qo`yiladigan asosiy talablar.

2-Mavzu . Ijro ko`nikmalarini hosil qilish va umumiy musiqiy-nazariy bilim doirasini yanada kengayish.

Musiqa ijrochiligi. Ijro ko`nikmalari. Sozanda-ijrochilarning umumiy musiqiy-nazariy bilim doirasini yanada kengayish. Ijro ko`nikmalarini takomillashtirish. Gamma, etyud va mashqlar. Talaba ijro etishi lozim bo`lgan kuy tonalligidagi gammani chalish ahamiyati. Har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish. Har bir kursda o`rganilgan cholg`ular bo`yicha bilimlarni yanada chuqurroq o`zlashtirish.Taniqli sozanda ijrochilarining ijrochilik an'analarini o`rganish va rivojlantirish. Sahna madaniyati.

3-Mavzu . Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish, musiqiy qobiliyat, asarni o`rganish, ijrochilik imkoniyatlari

Har bir cholg`uning o`ziga xos xususiyati. Ijro etishda tovushni ravon, tiniq hosil qilish. Cholg`u imkoniyatlarini nazariy va amaliy jihatdan o`rganish va ularda ijro etish ko`nikmalarini o`zlashtirish. O`qituvchi tomonidan talabaga o`z ijrosini mukammal darajada bo`lishiga yordam berish. Ijro etilayotgan asarlarni qismlarga va qismlarni jumla va frazalarga bo`lish yordamida musiqani aniq ijro etish. Yangi asarlarni o`zlashtirish jarayoni. Har bir tovushni toza ijro etish uchun alohida mashq qilish usullari.Ijrochilik mahoratini rivojlantirish ustida ishlash. Cholg`uda mukammal ijro etish ustida ishlash.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xar bir cholg`uning o`ziga xos xususiyati haqida ma'lumotlarga ega bo`lish.
2. Xalq cholg`ularida ijrochilik haqida ma'lumotlarga ega bo`lish.
3. Ijro ko`nikmalarini o`zlashtirish va shakllantirish.
4. Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish uslublari
5. Etyud va 1-2 ta har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish.
6. Badiiy asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilib o`rganish.
7. Notadan ravon o`qish malakasi ustida ishlash.
8. Ijrochilik ko`nikmalarini mukammallashtirish.

Fan bo`yicha talabalarning bilim, ko`nikma va malakalariga qo`yidagi talablar qo`yiladi. ***Talaba:***

- hamkasblari cholg`usi xususiyatlaridagi farqni aniqlash;
- kontsert amaliyoti ***haqida tasavvurga ega bo`lishi***;
- yakkanavoz va orkestr ijrochiligida musiqiy-amaliy ko`nikmalarni;
- cholg`ular bo`yicha repertuarni o`zlashtirishni;
- cholg`uda shtrix, dinamika va pedalizatsiyani;
- ijro etilayotgan asarlarni uslubini aniqlashni;
- ijrochilik repertuarini tanlashni ***bilishi kerak;***
- orkestrlar va ansambllarda ijro etish;
- kontsert tadbirlarida chiqish ***ko`nikmalariga ega bo`lishi kerak***;

III. Asosiy amaliy qism (yakka tartib mashg`ulotlari)

1-Modul O`qish jarayonini tashkil etish.

1-Mavzu. Oiladosh cholg`uda ijro ko`nikmasi

Cholg`u haqida tasavvurga ega bo`lish, ijro yo`llarini o`rganish. Oiladosh cholg`uda ijro ko`nikmasi hosil qilish. Har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish. Asarlar tanlash va o`quv tarbiya jarayonini to`gri tashkil etish. Har bir talabaning shaxsiy imkoniyati.Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish darajasi, musiqiy qobiliyati, musiqiy bilim doirasi, ijrochilik imkoniyatlari.

Talabalarga o`quv yillar jarayonida avval olgan ijrochilik ko`nikmalarini puxtalashtirish va ularni yanada rivojlantirish. Notalarni varoqdan ravon o`qish, nota matnini aniq, tekis, savodli va erkin ijro etish. Sozanda-ijrochilarga qo`yiladigan asosiy talablar.

2-Mavzu . Ijro ko`nikmalarini hosil qilish va umumiy musiqiy-nazariy bilim doirasini yanada kengayish.

Musiqa ijrochiligi. Ijro ko`nikmalari. Sozanda-ijrochilarning umumiy musiqiy-nazariy bilim doirasini yanada kengayish. Ijro ko`nikmalarini takomillashtirish. Gamma, etyud va mashqlar. Talaba ijro etishi lozim bo`lgan kuy tonalligidagi gammani chalish ahamiyati. Har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish. Har bir kursda o`rganilgan cholg`ular bo`yicha bilimlarni yanada chuqurroq o`zlashtirish.Taniqli sozanda ijrochilarining ijrochilik an'analarini o`rganish va rivojlantirish. Sahna madaniyati.

3-Mavzu . Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish, musiqiy qobiliyat, asarni o`rganish, ijrochilik imkoniyatlari

Har bir cholg`uning o`ziga xos xususiyati. Ijro etishda tovushni ravon, tiniq hosil qilish. Cholg`u imkoniyatlarini nazariy va amaliy jihatdan o`rganish va ularda ijro etish ko`nikmalarini o`zlashtirish. O`qituvchi tomonidan talabaga o`z ijrosini mukammal darajada bo`lishiga yordam berish. Ijro etilayotgan asarlarni qismlarga va qismlarni jumla va frazalarga bo`lish yordamida musiqani aniq ijro etish. Yangi asarlarni o`zlashtirish jarayoni. Har bir tovushni toza ijro etish uchun alohida mashq qilish usullari.Ijrochilik mahoratini rivojlantirish ustida ishlash. Cholg`uda mukammal ijro etish ustida ishlash.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xar bir cholg`uning o`ziga xos xususiyati haqida ma'lumotlarga ega bo`lish.
2. Xalq cholg`ularida ijrochilik haqida ma'lumotlarga ega bo`lish.
3. Ijro ko`nikmalarini o`zlashtirish va shakllantirish.
4. Oiladosh cholg`uni o`zlashtirish uslublari
5. Etyud va 1-2 ta har xil xarakter uslubidagi asarlar ijro etish.
6. Badiiy asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilib o`rganish.
7. Notadan ravon o`qish malakasi ustida ishlash.
8. Ijrochilik ko`nikmalarini mukammallashtirish.